

DEČJI IZVEŠTAJ

O PRAVIMA DETETA

Centar
za prava
deteta

Dragi članovi Komiteta za prava deteta,

Izveštaj koji je sada pred vama je sačinjen na osnovu mišljenja dece koje smo prikupili kroz upitnike koji su uključili preko 500 dece i radionice sa 110 dece, među kojima su deca koja ne žive sa svojim porodicama. Ovim putem želimo da sa vama podelimo sledeće probleme.

Ključne oblasti koje smo odabrali su:

Nasilje - zato što je to ogroman problem koji se prikriva ali se ljudi prave da je to OK i normalno, zakoni postoje ali se ne poštuju, procedure su užasne i deci koja se bore je užasno teško. Teško je i za decu koja se plaše da može neko nasilje da se desi zato što je sve neregulisano.

Sa tim je vezano i **mentalno zdravlje**. Ono se tiče sve dece i jako je zanemareno, i obraća se pažnja samo na decu koja su u baš teškoj situaciji, u teškom problemu, koja imaju dijagnozu, a deca koja nemaju dijagnozu se ne shvataju ozbiljno.

Participacija je bitna zbog ovih tema i zato što je bitno da deca iskažu svoje mišljenje baš u vezi ovih tema i pomognu starijima da reše probleme koji se dece tiču. Stariji su bili pre dvadeset godina deca i ne sećaju se kako je to bilo.

Posebno ističemo probleme **dece koja ne žive u svojim porodicama** za čije probleme smo saznali kroz rad Centra za prava deteta. Moramo da istaknemo da smo mi u privilegovanoj poziciji u odnosu na njih, i mnogi od nas ne znaju kako je njima i ne razumeju u kakvim situacijama se nalaze, a još manje učestvuju u odlukama koje se njih tiču, imaju mnogo veće probleme mentalnog zdravlja i doživljavaju druge kritične situacije.

Postoje i **druge teme** u vezi prava na obrazovanje, prava dece sa smetnjama u razvoju, životnog standarda, digitalne pismenosti i diskriminacije, koje se tiču naših života i boravka u školi i kod kuće, a koje ćemo predstaviti na kraju izveštaja.

NASILJE NAD DECOM

Veliki broj dece je doživeo nasilje ili je u svom okruženju video neki vid nasilja. Najčešći oblik nasilja je vršnjačko nasilje i na njega se najmanje obraća pažnja zato što je među decom. Više se obrati pažnja kada odrasla osoba vrši nasilje nad decom. Neka deca znaju kome mogu da se obrate. Deca iz fokus grupa nekad nisu ni svesna da se dešava nasilje nego misle da je to sve normalno, osim ako nije fizičko nasilje, mada je nekoj deci i fizičko nasilje kao kad te neko gurne ili lupi šamar normalno. Čak i kada su ta deca svesna da se takvo nasilje događa odrasli u njihovoj okolini ne reaguju kako bi trebalo. Čak i kada se primeti nasilje ono nije shvaćeno kao nešto ozbiljno, pa često kažu: "nemojte više da se svadate" i "nije to ništa strašno".

Treba da se vidi zašto dete vrši nasilje, da li je i šta je problem kod kuće.

Problem je što se ništa ne rešava nekim ukorom i time se ne utiče na dete, niti mu se pomaže.

PREPORUKE

1. Oštrije kazne za nasilnike ali treba saznati zašto je dete vršilo nasilje, mora više da se prodre u suštinu da bi kazna imala nekog smisla
2. Deca treba da se uče da su neka deca drugačija
3. Radionice u školi
4. Radionice van škole
5. Razgovori sa roditeljima o tome kako da pristupe svojoj deci
6. Pravo na zaštitu od nasilja – treba više pažnje posvetiti deci kada govore o nasilju, smanjiti papirologiju i povećati pažnju prema deci. Odrasli moraju shvatiti da se nasilje ne sme ignorisati. Psiholozi i pedagozi u službenim ustanovama često samo pišu izveštaje, a na nas se ne obraća pažnja. Zato oni treba da dolaze na časove i objašnjavaju deci šta da rade i kome da se obrate kada dožive neki vid nasilja.

PRAVO NA PARTICIPACIJU

Mnoga deca mogu da izraze svoje mišljenje kod kuće i ono se često uzima u obzir. U školi imamo učeničke parlamente. Njih često vode psiholog i pedagog, a deca ništa ne kažu jer se ne osećaju slobodno da nešto kažu, i tu imamo lažnu participaciju. Oni ih kao pitaju za mišljenje ali ne stvarno nego radi reda. Niko ne želi da stvarno bude tu. Niko ne pita šta stvarno mislimo. Tu su samo određena deca koju drugi izaberu i koji nisu dobri predstavnici. Tu su samo zato što su popularni. Parlament treba da bude otvoren za svu decu. Tu treba da budu deca koja su stvarno angažovana i hoće da nešto promene i pomognu drugoj deci ali ona su često stidljiva.

Deca u parlamentu odu na sastanak parlamenta i nešto tamo pričaju ali ne prenesu ostalima šta su pričali.

Trenutno su u toku protesti i blokade u školama pa postoje plenumi na kojima se odlučuje, što ima više smisla zato što se tu međusobno raspravljamo jer svi moramo da iskažemo mišljenje. Ali postoji problem da ako iskažemo mišljenje, a nismo u većini, drugi nas napadnu.

Što se tiče učešća u lokalnoj zajednici, bilo koja odluka na nivou države se donosi bez participacije dece. Mi nismo ni čuli za mogućnost da bi deca mogla da imaju priliku da učestvuju makar na lokalnom nivou. Npr. kad bih ja sad htela da kažem da hoću da se sredi park ne znam kome bih se obratila. Jedino putem organizacija kao što je Centar za prava deteta imamo priliku da iskažemo svoje mišljenje.

PREPORUKE

1. Razviti sistem koji omogućava većem broju učesnika, bez obzira na njihov socijalni status, poziciju u školi ili prethodno iskustvo, da učestvuju u odabiru članova učeničkog parlamenta. To bi moglo uključivati izbore sa jasno definisanim kriterijumima koji favorizuju angažman, a ne samo popularnost.
2. Da država nađe način da se deca informišu o participaciji na lokalnom nivou i da se uvedu mehanizmi ako ne postoje.
3. Skrenuti pažnju roditeljima na važnost dečjeg mišljenja i objasniti im da nisu uvek u pravu samo zato što su stariji.

MENTALNO ZDRAVLJE

U našoj zemlji deca ne idu često kod psihologa ako se osećaju loše. Imamo u odeljenju jednog dečaka kome je mama rekla da "ako te boli zub, ideš kod zubara, a ako te boli srce, ideš kod psihoterapeuta". To bi trebalo da važi za sve.

Veliki prob je stigmatizacija i sramota. Psihoterapija je baš skupa, dostupna samo za one koji imaju para. Ona treba da bude jeftinija, barem kao normalan doktor. Neko može da ide samo u dom zdravlja, a ne znamo da li ih ima u svim domovima zdravlja.

Građansko vaspitanje je predmet koji je opcioni i ne služi ničemu. Radionica na ovu temu nema u školi nego samo u nekim organizacijama.

PREPORUKE

1. Da psihoterapija bude kao običan doktor, da može državno i privatno da se ode kod njega.
2. Da postoji više radionica u školi u vezi mentalnog zdravlja.
3. Podsticanje otvorenih razgovora o emocijama i mentalnom zdravlju kroz različite oblike, kao što su grupne diskusije, peer-to-peer podrška ili posebni časovi. To omogućava učenicima da se osećaju sigurno u deljenju svojih osećanja i izazova, smanjujući socijalnu izolaciju.

IV DECA KOJA NE ŽIVE SA SVOJOM PORODICOM

Mnoga deca ali ni odrasli ne znaju ništa o ovoj deci niti imaju gde da saznaju. O deci iz ranjivih grupa se ne priča u školi. Znamo da su neka deca usvojena ili da postoje ustanove ali ne priča se o tome. Ono što smo mi imali prilike da saznamo tokom pripreme ovog izveštaja su različiti problemi sa kojima se ta deca suočavaju kao da su retko informisana, da im centri za socijalni rad ne pomažu uvek, nemaju privatnost, diskriminirani su i izloženi vršnjačkom nasilju.

PREPORUKE

1. Pravo na informisanost – bolje i na vreme informisati decu o tome što se njih tiče i šta ih čeka prilikom odvajanja od porodice.
2. Jača kontrola nad problemima – pružiti potrebnu podršku centru za socijalni rad. Povećati psihološku podršku za svu decu i socijalne radnike.
3. Pravo na privatnost – obavezno napraviti neki kutak/sobu gde dete može da bude samo.
4. Deca koja su u hraniteljskim porodicama treba da imaju dostupnu podršku van svoje porodice u nekoj ustanovi, nezavisno od staratelja.
5. Nijedno dete ne sme da bude na ulici! Iako imaju verovatno gde da idu, i dalje se ne zna gde spavaju.
6. Stručnjaci ne treba da diskriminiraju decu kojoj treba da pomognu.
7. Uvesti kazne za diskriminaciju policajaca i drugih.

V OSTALI PROBLEMI

DECA SA SMETNJAMA U RAZVOJU

Inkluzija dece sa smetnjama u škole ne funkcioniše i generalno ova deca imaju problem u svakodnevnom funkcionisanju. Tako, u mom odeljenju u školi su spojili dete sa problemima u ponašanju i dete sa smetnjama u razvoju - na jednom času je dete sa problemima u ponašanju razbilo kompjuter, a dete sa smetnjama u razvoju nije moglo da se smiri ceo dan. Bilo je jako stresno. Nastavnici nisu znali kako da reguju i pruže adekvatnu podršku i jednom i drugom detetu. Inkluzija je lepa zamisao ali ne funkcioniše u realnosti.

Deca oštećenog sluha ne mogu da zovu policiju ili hitnu pomoć u slučaju nasilja jer ne govore, a niko od njih nema opciju da se ostavi tekstualna poruka. Na primer, dete je imalo problem jer je otišlo u butik i nije bilo cene na stvarima, a on ne može da pita za cenu. Kada uđu u autobus oni ne znaju koja stanica je sledeća, jer uglavnom nema opcije da piše negde rečima koja je sledeća stanica. Postoje oni aparati ali su glasovni, a oni ih ne čuju. Ovde je problem dostupnost i transparentnost.

PREPORUKE

1. Da se obezbedi pristupačnost za svu decu.
2. Da inkluzija u školama stvarno funkcioniše

V OSTALI PROBLEMI

OBRAZOVANJE

Škole jesu besplatne ali nisu udžbenici, bojice, rekreativne nastave, dodatni časovi. Kupatila su u lošem stanju, nemaju daske, sapun, wc papir, ne rade ni česme nekad. Klupe su polomljene i izlepljene žvakama, na prozorima su rešetke. Mnoga deca odlaze u privatne škole zato što imaju bolje uslove kao što su sobe za odmor, sobe za boravak, dobre klupe, topli obrok, sređeni toaleti i posvećuje se više pažnje deci. Nastavnici nemaju dovoljno slobode i kreativnosti, da ne budu samo predavanja nego i vežbe za razgovor o tim temama.

Nemaju deca pare za privatne časove. U školama se ne razvijaju talenti, a ličnost deteta se ne razvija na pravi način. Više vremena treba da se provodi u prirodu. Mnogi nastavnici nemaju adekvatnu pedagošku obuku i nedostaju im veštine za rad sa decom. Njihov pristup se često se svodi na prenošenje gradiva bez razumevanja potreba učenika.

Ne postoje programi o pravima deteta, o tome učimo samo u nekim organizacijama kao što je Centar za prava deteta. Postoje problemi diskriminacije prema deci koja su drugačija, npr. imali smo Kineskinju u odeljenju koju su stalno maltretirali. Deca izbeglice nisu dobro prihvaćena.

PREPORUKE

1. Više prakse u školama i modernizacija nastavnih metoda.
2. Besplatni udžbenici i školski pribor za svu decu.
3. Bolje opremljene škole i bezbedni školski uslovi.
4. Pravo dece da biraju predmete koje žele da uče.
5. Jačanje uloge nastavnika i bolja pedagoška obuka.
6. Edukativni programi o pravima deteta u školama, uključujući diskriminaciju.
7. Bolja integracija dece izbeglica.

V OSTALI PROBLEMI

SLOBODNO VREME

Ne postoji dovoljno parkova, brezplačnih sportskih aktivnosti i kulturnih sadržaja.

PREPORUKE

1. Više igrališta i sportskih terena
2. Organizovanje besplatnih sportskih aktivnosti i turnira
3. Veći fokus na sport i fizičku aktivnost umesto digitalnih sadržaja
4. Više kulturnih sadržaja za decu

VOSTALI PROBLEMI

DIGITALNA PISMENOST

Roditelji često reaguju zabrinuto, zabranjujući korišćenje interneta, umesto da nam pomognu da ga koristimo na bezbedan i produktivan način. Roditelji nisu edukovani o digitalnom svetu i samo nam zabrane internet iz straha. Preterani strah roditelja dovodi do prezaštićivanja, što ograničava našu sposobnost da istražujemo digitalni svet, pristupimo informacijama i razvijamo digitalne veštine.

Ne postoje radionice i nastavni sadržaji posvećeni pravima deteta, uključujući u digitalnom okruženju, a to bi pomoglo deci da postanu svesnija svojih prava. Na ovaj način, deca bi imala priliku da nauče kako da se zaštite u digitalnom svetu, kako da prepoznaju potencijalne opasnosti, ali i kako da odgovorno koriste tehnologiju.

PREPORUKE

1. Radionice i nastavni sadržaj posvećenih pravima deteta, uključujući ona u digitalnom okruženju.
2. Radionice za roditelje kako bi bolje razumeli digitalni svet i naučili kako da podrže decu u njegovom korišćenju. Kada bi roditelji znali više o internetu, možda bi manje zabranjivali, a više nam pomagali.
3. Podrška za balansirano korišćenje tehnologije - umesto zabrana, roditelji i nastavnici treba da pomognu deci da razviju odgovorne navike korišćenja interneta, istovremeno pružajući podršku i zaštitu.

VOSTALI PROBLEMI

ŽIVOTNI STANDARD

Problem je nedovoljna informisanost porodica o dostupnim oblicima socijalne pomoći. Mnogi roditelji nisu svesni svojih prava niti procedura za ostvarivanje pomoći, što utiče na kvalitet života dece. Oni ne znaju kome da se obrate ili koje papire da sakupe. Kad bi država bila jasnija u uputstvima, to bi pomoglo mnogima. Osim toga, i kada pomoć stigne, njena visina često nije dovoljna da pokrije osnovne potrebe porodice, to je jako malo para. Nedostatak finansijskih sredstava otežava svakodnevni život i ograničava mogućnost dece da se uključe u vannastavne aktivnosti, nabave potrebne materijale za školu ili učestvuju u kulturnim i sportskim događajima.

Takođe, centralizacija usluga i programa je veliki problem, posebno za naše vršnjake koji žive van Beograda. Deca iz manjih sredina često nemaju pristup kvalitetnim programima, kulturnim događajima ili čak osnovnim uslugama. Mi imamo sreću jer smo iz Beograda, ovde možemo da nađemo aktivnosti koje nas zanimaju, ali deca iz manjih mesta nemaju iste mogućnosti.

PREPORUKE

1. Povećanje finansijske pomoći i bolja informisanost - Povećanje iznosa socijalne pomoći moglo bi značajno da doprinese poboljšanju životnog standarda porodica koje se suočavaju s ekonomskim poteškoćama.
2. Kampanje za informisanje porodica o pravima na socijalnu podršku i procedurama za ostvarivanje tih prava.
3. Decentralizacija usluga i programa kroz otvaranje kulturnih centara, sportskih klubova i obrazovnih radionica u manjim sredinama kako bi deca iz sela ili manjih gradova imala iste šanse kao i mi iz Beograda.
4. Smanjenje cena osnovnih životnih namirnica i školskog materijala. Ove mere bi omogućile porodicama s nižim primanjima da lakše zadovolje osnovne potrebe svoje dece.

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

PISMO 1 - Devojčica, 15

S obzirom na to da sam još uvek po zakonu dete, smatram da sam adekvatna da pričam o problemima koje se tiču dece i mladih ljudi. Lično se nalazim u privilegovanoj poziciji u ovoj državi – živim u glavnom gradu, idem u školu i imam krov nad glavom. Čak i u takvoj situaciji mogu da vidim razne probleme koji me dotiču i probleme koji su mi na neki način daleki. Počevši od problema s kojima se ja susrećem, mentalno zdravlje je jako loše kod većine vršnjaka. Kad god sam imala probleme, plašila sam se da se nekome obratim zato što bi moji roditelji saznali. Puno košta i moj problem se stalno umanjuje od strane svih oko mene. Samim tim što su moja osnovna prava ispunjena, ne može da se nadomesti nedostatak podrške prema mentalnom zdravlju. Mislim da moramo da se bavimo svojim emocijama i manjim i većim problemima. Treba da postoji obuka za psihološku podršku za sve saradnike, radnike u ustanovama, pedagoge i psihologe.

Zatim moram da spomenem decu koja nisu privilegovana; decu koja nemaju svoj dom, koja su jako krhka psihički zbog raznih trauma, koja žive u Prihvatilištu ili čak u hraniteljskoj porodici. Iako postoje ustanove koje se bave ovakvom decom, u njima postoje različiti problemi. U prihvatilištima su deca stalno u neizvesnosti da li će i kada će se vratiti kući, što se može rešiti boljim informisanjem dece, deci mora precizno i sa nežnim pristupom da se objasni zašto su tu, da li se zna do kada i šta će biti s njima?

Moramo toj deci da stvorimo neki osećaj sigurnosti. Da bismo to postigli potrebno je da sprečimo svaku diskriminaciju unutar ustanova i da se posvetimo temi nasilja.

Kada je dete usvojeno u hraniteljsku porodicu, ono je skroz odvojeno od bilo kakve institucije i nije više zaštićeno, jer se smatra da ima proverenu porodicu. Usvojena deca moraju da imaju mesto gde mogu da se požale i da traže podršku van svoje porodice.

Deca su u velikoj meri na ulicama. Ta deca su možda usvojena, ali nije ništa proveravano i sada prose na ulici da bi preživela. Zašto se niko ne brine za decu koja su na ulici?

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

PISMO 2

Mislim da bi roditelji, pre nego što dobiju, a i kad dobiju dete, trebali da imaju edukacije o vaspitavanju i odgajanju dece. Jer od kuće sve polazi, i ako detetu nije prijatno u vlastitoj kući, neće moći da se skoncentriše na obrazovanje, socijalni život, sport...

Ako se roditelji/staratelji i nakon edukacija i radionica i dalje ne ponašaju adekvatno u toj ulozi, onda treba uključivati državne ustanove. Trenutni problem je i što te ustanove ne obavljaju svoju ulogu adekvatno. Zato i imamo probleme sa nasiljem u školama, nasiljem generalno. Jer ta jednom nezbrinuta deca koja su trpela nasilje postaju neadekvatni roditelji, čime se krug nasilja i neadekvatnog roditeljstva samo nastavlja.

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

PISMO 3

Poštovani,

Uz poštovanje, u ovom pismu pokušaću da vam ukažem na osnovne probleme u društvu. Pre svega treba hitno da se smanji ili potpuno reši problem socijalno nezbrinute i dece u ekstremno disfunkcionalnim porodicama. Takođe, treba da se značajno poveća godišnji državni budžet za oblast socijalne zaštite. Treba da se obezbedi podrška na svakom mogućem nivou za ranjive društvene grupe. Institucionalno bi odmah morao da se izjednači pristup prema različitim društvenim grupama.

Mentalno zdravlje bi trebalo da se unapredi podizanjem centara u kojima ljudi mogu dobiti osnovna profesionalnu podršku.

U školama hitno moraju da se obezbede normalni uslovi, kao na primer funkcionalni toaleti, nove klupe, stolice i napredniji nastavni pribor. Nakon toga, nove učionice za decu nižih razreda, koje će imati okrugle stolove i mesto gde mogu da se osame. Adekvatna podrška roditelja.

Nadam se da ćete uvažiti moje mišljenje. Nadam se skorijim promenama na društvenom nivou.

Hvala na izdvojenom vremenu.

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

S obzirom da sam još uvek po zakonu dete, smatram da sam adekvatna da pričam o problemima koji se tiču dece tj. mojih vršnjaka. Lično se nalazim u privilegovanoj poziciji u ovoj državi, žim u glavnom gradu, idem u školu i imam brat nad glavom. Čak i u takvoj situaciji mogu da vidim razne probleme koji me dotiču kao i probleme koji su mi na neki način dalobi. Počevši od problema s kojima se ja susrećem, mentalno zdravlje je jako loše preseculjeno. Kad god sam imala probleme, platila sam se da se nekom obratim, zato što bi mogli raditi saveti, puno košta i moji problemi se stalno umanjuju od strane svih oko mene. Samim tim što su moja osnovna prava ispućena, ne može da se nadameti nedostatak podrške prema mentalnom zdravlju. Mislim da moramo da se bavimo svom decom, i manjim i većim problemima. Treba da postoji obuka za psihološka podršku za sve situacije, radnje u ustanovama, pedagozi, psiholozi.

Zaom moram da spomenem decu koji nisu privilegovana; deca koja nemaju svoj dom, koja su jako bitna psihiki zbog raznih trauma, koji žive u prihvatilištima ili kat u hraniteljskoj porodici. Iako postoji uslovene koje se bave ovakvom decom, u njima postoji različiti problemi. U prihvatilištima su deca stalno u neizvesnosti da li će i kada će se vratiti kući, što se može reći bezim informisanje dece, da mora precizno i s nekim pristupom da se objasni zašto su tu, da li se zna da kada i šta će biti s njima.

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

Moramo taj dati da stvarno nebi osećaj sigurnosti, pa bismo
to postigli potrebno je da sprečimo svaku diskriminaciju
unutar ustanova i da se posvetimo temi nasilja.

Kada je deca usvojeno u hraniteljsku porodicu, ono je skroz
određeno od bilo kakve osećanja i nije isto iako ići se
smatra da ma procvetana porodicu. Usvojena deca moraju
da imaju mesto gde mogu da se ponašaju i da traže
podršku van svoje porodice. Deca su u velikoj meri na
ulicama. Ta deca su nuda usvojena, ali nije ništa
poveravano i sata prose na ulici da bi podržela. Zasto
se niko ne brine za deca koja su na ulici?

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

Mislim da bi roditelji pre nego što dobiju a
i kad dobiju dete trebali da imaju edukaciju o
vaspitavanju i odgojanju dece. Jer od uče
sve polazi i ako detetu nije prisatno u
vlastitoj uči neće moći da se sucentriše
na obrazovanje ~~u školi~~, socijalni život, sport...
Ako ^{se} roditelji/storatelji i nakon edukacije i
radionica ~~idat~~ idalje ne ponašaju
odgovatno u toj ulozi, onda treba
uključivati državne ustanove. Trenutni
problem je i što te ustanove ne obavljaju
svoju ulogu odgovatno. Zato i imamo
probleme sa nasiljem u školama, nasiljem
generalno. Jer ta jednom nebrinuta deca
koja su trpela nasilje postoju ~~u školama~~
~~(u školama učine slobode za dete)~~ ^{neodgovatnog}
roditelji, rime se drugi nasilja samo roditeljsiva
nastavlja.

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

postaviti,

Uz poštovanje u ovom pismu pokušaću da vam ukažem na osnovne probleme u društvu. ~~Zatim~~ ~~pre svega da se segregacijom - da je ovo s~~ Pre svega treba hitno da se smanji ili potpuno ^{ekstremno} reši problem socijalno nezbrinjanih dece u ^{distur-} ^{zaključno} funkcionalnim porodicama. Takođe treba da se ^{veća} godišnji državni budžet za oblast socijalne zaštite. treba da se obezbedi podrška na svakom mogućem nivou za ranjive društvene grupe. Institucionalno bi odmah morao da se ^{izlo-} ^{žbe} pristup prema različitim društvenim grupama. Mentalno zdravlje bi trebalo da se unapredi podizanjem centara u kojima ljudi mogu da dobiju osnovnu profesionalnu podršku. U školama hitno moraju da se obezbede normalni uslovi kao na primer funkcionalni toaleti, nove klupe, stolice i napredniji nastavni pribor. Nakon toga nove učionice za decu nižih razreda koje će imati okrugle stolove i mesto gde mogu da se osame. Adekvatna podrška roditelja. Nadam se da ćete uzeti moje mišljenje. Nadam se skorajšjim promenama na društvenom nivou.

Hvala na izdvojenom utemelju.

PISMA DECE POSVEĆENA VLADI SRBIJE

3 preporuke za Prihvatišće

1. Pravo na informisanost - bolje informisati decu o tome što se njih tiče. Definisati privremeno.
2. Jača kontrola nad preduzetima, praćenje podrška Centru za socijalni rad.
3. Pravo na privatnost - treba napraviti neki kvant/sobu gde deca mogu da bude samo.

3 preporuke za ~~.....~~ Hraniteljstvo

1. Pravo na zaštitu od nasilja, treba više raznje povezati deca kata govore o nasilju, smisliti papir, vežbu a povezati raznju prema deci. Odrasli mogu slobode da sruce naslje, da se posreduje individualno.
Psihologi i pedagogi u školskim ustanovama "samo pišu izveštaje, a nama se ne obraćaju."
2. Deca koja su u hraniteljstvu ponudjena treba da imaju dostupan podršku van svoje porodice u nekoj ustanovi, treba nezavisna izveštaja.

Svrstano

1. Ni jedno dece ne sme da bude na ulici, iako mogu gledati odu narodno, i dalje se ne sme gde spavaju.
2. Edukacija za socijalne o ljudima, da ne diskriminiše ljude i deca kojima treba da pomognu.
↓ policija
3. Karne za diskriminaciju, spremnosti sabona zapravo i kada ihan izveštaje koji zakon.